

(„Службени гласник РС”, број 26/09)

На основу члана 43. став 4. Закона о заштити животне средине („Службени гласник РС”, бр. 66/91, 83/92, 53/93-др.закон, 67/93-др.закон, 48/94-др.закон, 53/95 и 135/04) и члана 42. став 1. Закона о Влади („Службени гласник РС”, бр. 55/05, 71/05-исправка, 101/07 и 65/08),

Влада доноси

УРЕДБУ О ЗАШТИТИ СПОМЕНИКА ПРИРОДЕ „РИПАЉКА”

Члан 1.

Водопад Рипаљка и подручје изворишта речице Градашнице на планини Озрен код Сокобање ставља се под заштиту као споменик природе под именом „Рипаљка” и утврђује за заштићено природно добро од изузетног значаја, односно заштићено природно добро I категорије (у даљем тексту: Споменик природе „Рипаљка”).

Члан 2.

Споменик природе „Рипаљка” ставља се под заштиту да би се очувала и унапредила изузетна морфолошка и хидролошка обележја и лепота Рипаљке, најпознатијег и једног од највећих бигрених водопада у Републици Србији, као и да би се очувале друге природне вредности изворишта Градашнице представљене њеним врелом, водопадом Мала Рипаљка и низом слапова и циновских лонаца у кориту те речице, а у интересу науке, образовања, културе, рекреације и туризма.

Члан 3.

Споменик природе „Рипаљка” налази се на територији општине Сокобања и обухвата део катастарске општине Сокобања на кат.парц. бр. 3983, 3984, 3992, 3993, 3994, 3995/1, 3995/2, 3996, 3997, 3998/део, 3999, 4000, 4002/део, 4003/1, 4003/2/део, 4004, 4005/део, 2012/део и 4726/део.

Укупна површина заштићеног подручја Споменика природе „Рипаљка” је 6,82 хектара, од чега је 6,58 хектара у државној својини, а 0,24 хектара у приватној својини.

Опис границе заштићеног подручја Споменика природе „Рипаљка”, са графичким приказом на копији катастарског плана, одштампан је уз ову уредбу и чини њен саставни део.

Члан 4.

На подручју Споменика природе „Рипаљка” утврђује се режим заштите II степена у складу са законом, којим се:

1. забрањују:

1) каптирање врела Градашнице, преграђивање, каналисање и други хидротехнички радови у кориту тог водотока, осим радова на регулацији преливања воде на бигреном одсеку Рипаљке у циљу научног истраживања, обнављања и одржавања процеса стварања бигра и појачања хидролошких функција и привлачности овог водопада;

2) експлоатација наслага бигра и друге радње којима се оштећују и неповољно мењају геолошка структура, рељеф и палеонтолошки садржај бигрених тераса, изглед и функције водопада, слапова и циновских лонаца, осим радњи у оквиру научних истраживања које не изазивају неповољне последице по наведене вредности;

3) експлоатација камена и других минералних сировина и коришћење наносног речног материјала из корита и са обала водотока;

4) изградња објеката, осим одржавања и реконструкције објеката јавног водоснабдевања, постојећих зграда и објеката саобраћајне, електроенергетске и телефонске инфраструктуре;

5) одлагање комуналног, грађевинског, медицинског и другог отпада;

6) радње које могу изазвати загађење вода, ваздуха, земљишта, стварати прекомерну буку и неповољно утицати на естетска обележја заштићеног простора;

7) радње којима се уништавају или угрожавају биљне и животињске врсте заштићене као природне реткости или су посебно значајне по другом основу;

8) лов и риболов;

9) садња, засејавање и насељавање биљних и животињских врста страних за природни живи свет источне Србије, осим ограниченог и контролисаног коришћења алохтоних неинвазивних врста дрвећа, жбуња и трава за потребе парковског и пејсажног уређења и заштите тла од водне ерозије;

10) чиста сеча на већој површини у оквиру радова на реконструкцији деградираних шума, шикара и шибљака;

2. обезбеђују:

1) истраживања режима, физичких, хемијских и биолошких процеса и својстава вода, климатских, палеонтолошких, биолошких и других обележја заштићеног подручја;

2) радови и активности на техничкој и биолошкој заштити;

3) радови на приказивању и коришћењу вредности заштићеног подручја у научне, образовне, рекреативне, туристичке и културне сврхе;

4) радови на уређењу простора у циљу прихвата и услуживања посетилаца и унапређења естетике амбијента;

5) радови на унапређењу стања шума и заштити земљишта од ерозије;

6) контролисано сакупљање лековитог биља, гљива и других шумских плодова.

Члан 5.

Споменик природе „Рипалка” поверава се на старање Дирекцији за урбанизам и изградњу Сокобања, Сокобања (у даљем тексту: старалац).

Старалац је дужан да:

1) чува заштићено природно добро и спроводи утврђене режиме заштите односно прописане забране и правила унутрашњег реда;

2) обележава заштићено природно добро и његову границу;

3) доноси програм управљања, акт о унутрашњем реду и чуварској служби, годишњи програм управљања и извештај о његовом извршавању;

4) иницира доношење одговарајућих урбанистичких планова;

5) организује спровођење програма управљања, а посебно подстиче и прати изразу и примену програма и пројеката заштите, научних истраживања и образовања, развоја туризма, уређења, санације и рекултивације предела, очувања и приказивања природних вредности;

6) евидентира природне вредности и организује надгледање тих вредности и њихових промена;

7) успоставља и развија сарадњу са власницима и корисницима земљишта и других непокретности на чувању, одржавању, уређењу и коришћењу заштићеног подручја, посебно са јавним предузећима, другим институцијама и привредним субјектима и месним становништвом.

Члан 6.

Заштита и развој Споменика природе „Рипалка” спроводи се према програму управљања који се доноси као средњорочни документ за период од пет година.

Програм управљања из става 1. овог члана нарочито садржи:

1) циљеве заштите и развоја, услове, мере, погодности и ограничења за њихово остваривање;

2) приказ основних вредности и природних богатстава заштићеног природног добра и њихових главних корисника;

3) приоритетне задатке на чувању и одржавању заштићеног природног добра, праћењу стања, биолошкој и техничкој заштити морфолошких и хидролошких вредности, као и на очувању квалитета вода, ваздуха, земљишта и других чинилаца животне средине;

4) задатке за развој туризма и рекреације, уређења предела и изградње објеката у функцији заштићеног природног добра;

5) приоритетне научноистраживачке и образовне задатке;

6) приоритетне задатке на приказивању вредности заштићеног природног добра;

7) врсту и садржај документације за спровођење циљева и задатака на праћењу, очувању и унапређењу стања природних вредности, одрживог коришћења тих вредности у научне, образовне, рекреативне и друге сврхе;

8) преглед постојеће и потребне планске, урбанистичке и друге документације за спровођење уређивачких и развојних циљева и задатака;

9) задатке на успостављању партнерских односа са месним становништвом, јавним предузећима за газдовање и управљање природним ресурсима и другим власницима и корисницима непокретности;

10) динамику и субјекте реализације програмских задатака;

11) средства потребна за реализацију програма управљања и начин њиховог обезбеђења.

На програм управљања из става 1. овог члана, на који су претходно прибављена мишљења министарстава надлежних за послове науке, просвете, туризма, пољопривреде, шумарства, водопривреде и финансија, сагласност даје министарство надлежно за послове заштите животне средине (у даљем тексту: Министарство).

Програм управљања из става 1. овог члана остварује се годишњим програмом управљања. Годишњи програм управљања за наредну годину, заједно са извештајем о остваривању програма у текућој години, старалац доставља Министарству до 15. децембра.

Члан 7.

Старалац је дужан да обезбеди унутрашњи ред и чување заштићеног природног добра у складу са актом који доноси уз сагласност Министарства.

Актом из става 1. овог члана утврђују се правила за спровођење прописаних режима заштите, а нарочито: начин на који ће се понашати посетиоци, власници и корисници непокретности при кретању, боравку и обављању делатности на заштићеном природном добру; места, површине и објекти на којима се забрањује или ограничава обављање одређених радњи, као и трајање тих мера; биљне и животињске врсте које је забрањено уништавати, оштећивати и узнемиравати, као и врсте чије је коришћење, односно брање, сакупљање и излов ограничено; начин сарадње са физичким и правним лицима који по различитом основу користе или су заинтересовани за коришћење заштићеног природног добра; услови заштите приликом обављања научних истраживања и образовних активности; места и услови за одлагање

отпада; начин одржавања уредности и чистоће заштићеног подручја; начин и организација чувања заштићеног природног добра, опрема и средства неопходна за чување и одржавање.

Правила одређена актом из става 1. овог члана и друге неопходне информације за спровођење режима заштите, старалац је дужан да огласи и на погодан начин учини доступним посетиоцима и корисницима.

Члан 8.

Средства за спровођење програма управљања Спомеником природе „Рипаљка” обезбеђују се из прихода остварених обављањем делатности староца, из буџета Републике Србије, од накнаде за коришћење заштићеног природног добра и из других извора у складу са законом.

Члан 9.

Програм управљања и годишњи програм управљања Спомеником природе „Рипаљка” старалац ће донети у року од шест месеци од дана ступања на снагу ове уредбе.

До доношења докумената из става 1. овог члана, старалац ће послове заштите и развоја обављати према привременом програму управљања који ће донети у року од 30 дана од дана ступања на снагу ове уредбе, уз сагласност Министарства.

Старалац ће у року од шест месеци од дана ступања на снагу ове уредбе, у сарадњи са Републичким геодетским заводом и Заводом за заштиту природе Србије, идентификовати границе Споменика природе „Рипаљка” на терену и катастарском плану.

Члан 10.

Планови уређења простора, шумске, ловне, водопривредне, пољопривредне и друге основе и други програми који обухватају заштићено природно добро усагласиће се са Просторним планом Републике Србије и програмом управљања из члана 6. став 1. ове уредбе.

Члан 11.

Ова уредба ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

05 број 110-1999/2009

У Београду, 9. априла 2009. године

Влада

Први потпредседник Владе –
Заменик председника Владе,
Ивица Дачић, с.р.

ОПИС ГРАНИЦЕ СПОМЕНИКА ПРИРОДЕ „РИПАЉКА”

Граница Споменика природе „Рипаљка” почиње у кориту реке Градашнице, катастарска парцела број 4726 (у даљем тексту к.п. бр.) територија општине Сокобања, катастарска општина Сокобања, 210 метара низводно од водопада Рипаљка. Од тог места граница иде у правцу севера и сече к.п. бр. 3963 у правој линији на дужини 200 метара, долази до шумског пута и затим иде генералним правцем према југу западном ивицом тог пута дуж међа к.п.бр. 3983, 3984, 3996, 3995/1 и 3995/2. Граница затим сече локални пут к.п. бр. 3994 и наставља у правцу југа западном ивицом шумског пута дуж међа к.п. бр. 3993, 3992, 4004 и међом к.п. бр. 4005 на дужини 30 метара, а затим скреће полукружно прво према западу, а затим према северу обухватајући извор Градашнице и водопад Малу Рипаљку при чему сече к.п. бр. 4005 на дужини 60 метара, од шумског пута до међе к.п. бр. 4004, наставља у правцу севера међом к.п. бр. 4004 на дужини 20 метара до међе к.п. бр. 4726 коју лучно сече у правцу севера на дужини 150 метара до локалног пута 4003/2. Од овог места граница оштро савија према истоку пратећи јужну ивицу поменутог локалног пута на дужини 50 метара, затим скреће према северу и сече к.п. бр. 4002 на дужини 80 метара, онда сече к.п. бр. 3998 на дужини десет метара, скреће према северозападу међом к.п. бр. 3999 на дужини 25 метара, а затим скреће према североистоку на дужини 20 метара међом к.п. бр. 3999. Граница даље пресеца поток, скреће поново према северозападу и иде дуж међе к.п. бр. 4000, а затим сече ту парцелу на дужини 115 метара до границе к.п. бр. 4012 и 4011, наставља границом наведених парцела у правцу северозапада на дужини 130 метара, скреће према северу, сече к.п. бр. 4011 на дужини 15 метара и долази до почетне тачке у кориту реке Градашнице.

